

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén – Åtgärder för att bemöta de stigande oljepriserna"

KOM(2008) 384 slutlig

(2009/C 218/20)

Den 13 juni 2008 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 93 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén – Åtgärder för att bemöta de stigande oljepriserna"

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 2 februari 2009. Föredragande var Carmelo CEDRONE.

Vid sin 451:a plenarsession den 25–26 februari 2009 (sammanträdet den 25 februari 2009) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 162 röster för, 6 röster emot och 12 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK delar kommissionens oro över oljeprisernas omedelbara och oroväckande effekter på vissa sektorer och för de mest utsatta befolkningsgrupperna. Högre oljepriser har en direkt påverkan på uppvärmningskostnaderna och transportkostnaderna och indirekt påverkan på livsmedelskostnaderna, det vill säga kostnader som utgör största delen av de fattigaste hushållens utgifter.

1.2 Problemet kräver rejäla och snabba åtgärder, men det uppstår också en komplicerad, allmän fråga. Stödet till fattiga hushåll bör absolut utformas som ett direkt inkomststöd, och inte som exempelvis skatteåtgärder (t.ex. skattesänkning på oljeprodukter) som påverkar marknadspriserna genom att lindra effekterna av höjda oljepriser.

1.3 Det är enligt vår uppfattning mycket viktigt att marknaden kan fungera som det är tänkt, det vill säga återspegla de höjda oljepriserna och reagera på situationen på ett lämpligt sätt.

1.4 Prisökningarna bör få alla aktörer att i lämplig utsträckning dra in på det som har blivit dyrt genom att ersätta dyrare varor med billigare och kombinera produktion och konsumtion på ett sätt som möjliggör besparingar när detta är tekniskt möjligt. Man bör som sagt värna om de fattigaste hushållen, men enbart genom direkt stöd och utan att snedvräda mark-

nadens signaler som måste få fylla sin naturliga, balansskapande funktion.

1.5 Liksom kommissionen hävdar bör liknande strategiska åtgärder vidtas även till förmån för de produktionssektorer som särskilt drabbas av högre oljepriser. Det gäller i synnerhet fiskerinäringen, och i allmänhet alla näringar som tillgodoser befolkningens livsmedelsbehov samt transportsektorn.

1.6 De åtgärder som krävs för att undvika att prisökningen slår alltför hårt mot produktionsekonomin bör också i dessa fall ta formen av direktstöd i stället för skatteåtgärder (skattesänkning), som på ett artificiellt sätt skulle sänka priserna när det tvärtom är nödvändigt att återspegla situationen med knappa oljeresurser.

1.7 När det gäller de makroekonomiska effekterna för utvecklingsländer bör man däremot utarbeta omfattande stödplaner, främst för de fattigaste ekonomierna och framför allt genom finansiering av energibesparingspolitik. Än en gång behövs ordentliga stödåtgärder, som dock inte syftar till att förvränga de signaler som marknaderna under alla omständigheter måste vara fria att följa.

1.8 Kommittén anser att det krävs tydliga politiska reaktioner från EU.

1.9 För det första kan EU, som representerar en femtedel av världens produktion, här liksom i andra fall få tyngd och spela en mycket framträdande roll om unionen agerar på ett enhetligt sätt. Tydliga och gemensamt formulerade förslag från en så viktig internationell aktör kan inte förbises i första taget. Helt annorlunda blir det om de europeiska initiativen tas på olika håll och kanske till och med blir inbördes motstridiga.

1.10 När det som nu händer att priset för en grundläggande råvara kan komma att öka kraftigt, blir samråd och dialog mellan alla viktiga aktörer en förutsättning för varje annat initiativ. Man kan tänka sig en internationell konferens med producent- och konsumentländer.

1.11 För det andra bör man beslutsamt gå in för att fullborda en gemensam europeisk energimarknad. Europa har byggts upp med stora gemensamma marknader som grundval. Först gällde det kol och stål, atomenergi och jordbruk, från och med 1993 varor, tjänster och kapital, och från och med 1999 den gemensamma valutan. Nu är det dags att göra en särskild insats för energimarknaden.

1.12 På så sätt skulle man även undandra denna viktiga sektor från destruktiva spekulationer. Som bekant fyller spekulationer en väsentlig marknadsreglerande funktion inom vissa gränser, men när dessa gränser överträds uppstår fullständig oordning och osäkerhet.

1.13 Den europeiska energimarknaden bör bli öppen och möjlig att kontrollera för de ansvariga myndigheterna, och prisvolatiliteten bör minska ordentligt. Detta kan ske genom tillräcklig information och reglering av strategiska lager. Om en så viktig marknad som den europeiska regleras på lämpligt sätt, kommer detta att få mycket stora effekter på hela världsmarknaden.

2. Förslag

2.1 Därför bör EU i traditionell anda (som unionen gav prov på i EKSG- och Euratom-fördragen) fullborda en *inre energimarknad*, något som har blivit alltmer nödvändigt för att undvika risker och konsekvenser både i ekonomiskt och socialt avseende och i andra avseenden.

2.2 EU bör skaffa lämpliga beslutsinstrument ("institutionalisera" det förfarande som det franska ordförandeskapet nyligen införde på grund av finanskrisen). Syftet är att styra den interna energipolitiken och tala med en röst i de internationella forum

där sådana politiska beslut fattas, även beslut som rör olja, och därvid utgå från leveranspriset och skydda detta mot spekulation.

2.3 EU bör utforma en gemensam och öppen politik för de befintliga oljelagren i de olika medlemsländerna, och även göra försörjningspolitiken säkrare.

2.4 Unionen bör utarbeta gemensamma åtgärder, t.ex. harmoniserade skatteåtgärder för oljeprodukter, för att begränsa de negativa effekterna på de hårdast drabbade näringarna och nå överenskommelser om direkta inkomststöd till konsumenterna, framför allt i de mest utsatta grupperna. En del av företagens vinster kan också användas till detta.

2.5 EU måste agera mer beslutsamt för att reglera konkurrensen inom sektorn (för närvarande förekommer det knappast någon konkurrens eftersom marknaden fungerar som ett oligopol) och undersöka möjligheten att tillämpa reglerade priser, åtminstone under större kriser, eller åtgärder för att minska den ofta oövertägliga skillnaden mellan producentpriser och konsumentpriser. I denna situation är konsumenten maktlös och försvarslös.

2.6 EU bör främja och genom en gemensam fond finansiera forskning och utveckling av alternativa energikällor, för att minska oljeberoendet inom framför allt transportsektorn och då koncentrera sig på biltransporterna genom en rejäl ökning av investeringarna på detta område. Exempelvis skulle investeringarna kunna undantas från skatt och oljebolagen skulle kunna åläggas att avsätta en del av sin vinst för detta ändamål.

2.7 Man måste förhindra att den deflation som följer av lägre råoljepriser och tillbakagång får ännu mer negativa ekonomiska effekter än inflationen. På grund av tröghet (eller kanske brister hos marknaden) har inflationen fortsatt även efter råoljans prisfall, så att det blir svårare att skönja en eventuell deflation.

3. Inledning

3.1 Kommissionen har slutligen beslutat att behandla frågan om högre oljepriser, eller snarare dessa prisers fluktuationer, mot bakgrund av de senaste månadernas händelser i samband med de finansiella spekulationerna och börsfallet. Prisökningen har i EU lett till ett inflationstryck som ECB och amerikanska centralbanken Federal Reserve snabbt reagerat på. Motåtgärderna har mildrat inflationstrycket men bromsat den ekonomiska tillväxten.

3.2 Först nyligen har man sett över de restriktiva monetära strategierna för att kunna tackla den internationella finanskrisen. Ändå har finanskrisen skapat ett klimat med ordentlig tillbakagång som inte har något med oljan att göra, och det inflationstryck som oljan orsakat har därför minskat avsevärt. Drivkraften för en oljeprisökning försvinner därför.

3.3 Den andra betydande konsekvensen är att köpkraften flyttat från konsumentländerna till producentländerna, något som kan kompenseras genom att konsumentländerna ökar sin import från dessa länder (mellan 2002 och 2007 ökade denna import med i genomsnitt 26 % per år, det vill säga mycket mer än den internationella importen generellt).

3.4 Som vi tydligare visar i sammanfattningen tar kommissionen upp vissa aspekter på denna fråga, medan andra praktiskt taget ignoreras eller försummas (t.ex. effekterna av spekulationer, förekomsten i sektorn av oligopolformer som lätt omvandlas till "karteller" och konsekvenserna av detta etc.).

3.5 EESK behöver därför göra en uppriktig och objektiv bedömning av meddelandet, och framhålla både positiva och negativa aspekter, för att kunna formulera rekommendationer och förslag i syfte att minska inflationseffekterna på priser och produktionskostnader.

3.6 Dessutom bör kommittén även lyfta fram EU:s politiska brister, de internationella svagheter och splittringen när det gäller de främsta orsakerna till bristen på kontroll av "oljemarknaden" och spekulationerna på denna marknad.

3.7 En annan kommentar är nödvändig: Mot bakgrund av oljeprisets utveckling – ett kraftigt fall alltsedan juli 2008 – bör man ändra kommissionsdokumentets titel. Detta yttrande har utformats med hänsyn till oljeprisets fluktuationer och inte enbart till pristopparna.

4. Sammanfattning av meddelandet

4.1 Orsakerna till prisökningen

4.1.1 Kommissionen anser att de senaste månadernas **rekordartade ökning av oljepriserna** endast kan jämföras med prisökningen på 1970-talet, att konsumentpriserna ligger i linje med råoljepriserna och att de nuvarande nivåerna är högre än i början av 1980-talet.

4.1.2 Kommissionen anser dessutom att de nuvarande **höga priserna** främst beror på den stora strukturella förändringen av efterfrågan och utbudet till följd av ökad förbrukning (framför

allt i Kina och Indien), det minskande antalet oljefält, bristen på reaktionsförmåga hos OPEC-ländernas statliga företag, den låga raffineringsskapaciteten i vissa länder, försvagningen av dollarn, högre inflation etc.

4.2 Inverkan på EU:s ekonomi

4.2.1 Till de allvarligaste effekterna kan man räkna högre inflation och dominoeffekten på energipriserna. Det händer mycket ofta att konsumentpriserna inte minskar trots att råvarupriserna gör det.

4.2.2 Allvarligast blir följderna för hushållen, i synnerhet låginkomsthushållen, även om de drabbas i olika grad i olika europeiska länder. Detta leder till större skillnader i inkomster och köpkraft, och därmed till större fattigdom.

4.2.3 Även företagen och tillväxten påverkas mycket negativt. Kommissionen anser att de hårdast drabbade näringarna är jordbruket, transportsektorn och fisket. Förhoppningen är att detta ska leda till att de förnybara energikällorna ökar, liksom intresset för forskning på detta område.

4.3 Makroekonomiska effekter i utvecklingsländer

4.3.1 Även i de utvecklingsländer som importerar olja kommer följderna att förvärras både för medborgarna och företagen på grund av högre inflation.

4.3.2 I dessa länder är följderna ännu värre på grund av att livsmedelspriserna, de offentliga finanserna etc. påverkas, medan det i oljeexporterande utvecklingsländer finns ett samlat kapital som ställer den makroekonomiska politiken inför utmaningar eftersom oljeinkomsterna ofta förvaltas på ett mycket bristfälligt sätt.

4.4 Politiska åtgärder från EU:s sida

4.4.1 EU:s åtgärder bygger på förutsättningen att priserna kommer att förbli höga på medellång och lång sikt. Därför krävs lämpliga åtgärder, såsom de som ingår i åtgärds paket rörande klimatförändringar och förnybar energi och de åtgärder som behövs för fullbordandet av en verklig gemensam energimarknad.

4.4.2 Det behövs omedelbara insatser för att minska följderna för konsumenterna, i synnerhet de fattigaste hushållen. Förslagen spänner från skattesystem för oljeprodukter till ett toppmöte för producent- och konsumentländer och kompletterande leveranser till oljeimporterande länder.

4.4.3 Som strukturåtgärder **på medellång sikt** föreslås att man ska intensifiera dialogen med de främsta producentländerna, övervaka den nuvarande "konkurrensen" inom sektorn, bedöma insynen i oljelagren, se över den gällande gemenskapslagstiftningen på området (för lagren), undersöka skatteåtgärder till förmån för energikällor med låga koldioxidutsläpp, använda utvinningsindustrins vinster till investeringar och eventuellt beskatta dessa vinster samt främja dialog mellan EU och utvecklingsländerna.

4.4.4 Som långsiktiga strukturåtgärder föreslås däremot att avtal om klimatförändringar och förnybar energi ska slutas mellan EU-länderna, att energieffektiviteten ska förbättras, att strukturförändringar ska göra transportsektorn och fisket effektivare, att direkta skattelättnader eller subventioner ska uppmuntra till energibesparingar i hushållen och att EU:s energiförsörjning ska diversifieras i mycket högre grad.

5. Synpunkter och kommentarer

5.1 Kommissionens meddelande utformades under den oroväckande topp som oljepriset nådde i somras. Man bör dock komma ihåg att den moderna ekonomin har gjort oss vana vid stora och oväntade perspektivförändringar som också kan ske mycket hastigt.

5.2 Till skillnad från för några månader sedan präglas världsekonomin nu av en oroväckande tillbakagång som enligt Internationella valutafondens (IMF) preliminära beräkningar också kommer att omfatta alla länder med ekonomier på frammarsch, som på senare år (mer eller mindre de senaste 30 åren, efter det som kallats den moderna kapitalismens guldålder) har fått en stabil tillväxt som gått snabbare än i de mer utvecklade länderna.

5.3 I detta sammanhang kan oljeprisets fall från den högsta punkt som nåddes i juli 2008 (och som saknade tidigare motstycke både i nominella och reella termer) till den lägsta punkten i november 2008, när det inflationsrensade priset hade sjunkit till nivåerna för 25 år sedan, inte vara en engångsföreteelse. Ekonomernas största farhågor gäller nu en deflation som självklart inte skulle skona oljemarknaden.

5.4 Det vore bra att undvika långsiktiga prognoser för eventuell uttömning av underjordiska tillgångar. De farhågor som framförts under årtionden kan visa sig vara ogrundade. Nyligen konstaterade man i tidskriften *The Economist* (den 21 juni 2008) att de kända oljereserverna med dagens produktionstakt skulle

kunna räcka i 42 år. (Och detta är ingen kort tid. Vad skulle inte kunna hända på 42 år, framför allt inom innovation och teknik?) Det konstaterades också att reserverna i Mellanöstern har varit lika stora i många år, och enligt tidskriften kan man av detta dra slutsatsen att de nya fyndigheterna har en tendens att kompensera den producerade och förbrukade oljan, eller att beräkningarna för reserverna inte är särskilt exakta. Det bör dock framhållas att beräkningarna grundar sig på dagens produktionstakt. Problemet ligger emellertid inte främst i att reserverna uttöms på lång sikt, utan snarare i en möjlig framtida kris som uppstår till följd av en obalans på kort sikt mellan utbud och efterfrågan, särskilt till följd av eventuella produktionsavbrott i strategiska områden.

5.5 Sökandet efter nya reserver och nya energikällor är och bör vara en kontinuerlig process. Ett typiskt exempel som lämpar sig för vårt ändamål är en av de viktigaste händelserna under förra århundradet, oljeshockerna under 1970-talet. Dessa chocker berodde på producentländernas restriktioner för utbudet och var inga marknadsfenomen som uppträdde spontant, vilket den nuvarande obalansen verkar vara. I vilket fall som helst ledde den enorma prisökningen då till att man sökte nya energikällor och började använda innovativa produktionsmetoder.

5.6 Man bör i högre grad uppmärksamma varje utveckling på marknaderna till följd av en obalans mellan efterfrågan och utbud.

5.7 Den drastiska valutapolitik som i början av 1980-talet fördes av framför allt Ronald Reagans regering i USA och Margaret Thatchers i Storbritannien, och som grundade sig på teorier från Milton Friedman-skolan i Chicago, gick hand i hand med kraftigt höjda räntor. Följden blev att de som hade oljetillgångar ändrade sina prioriteringar och betraktade det som ofördelaktigt att behålla de tillgängliga underjordiska tillgångarna, eftersom vinsten minskade så mycket. Höjda räntor var en viktig orsak till att 1980-talets oljekartell bröt samman.

5.8 I en fullständig analys bör man inte bara ta hänsyn till den information som geologiska och tekniska kunskaper i allmänhet kan ge, utan också till slutsatserna från den ekonomiska analysen. Om knappa resurser och en alltför stor efterfrågan leder till högre priser, får priserna ofta återverkan på tillgången till resurser och bidrar på så vis till att minska obalansen. I dessa fall bör man tänka på att jakten på nya oljereserver kan omfatta områden som är ytterst känsliga i miljöhänseende (t.ex. Nordpolen). Denna situation bör undvikas genom att man undersöker alternativa energikällor.

5.9 En kommentar rörande metoder är på sin plats när man ska undersöka orsakerna till den senaste tidens prisökningar. En förutsättning för varje strategi är naturligtvis att man vet så mycket som möjligt om den situation som ska hanteras. En framstående italiensk ekonom, Luigi Einaudi, förklarade att man "behöver kunskap för att kunna fatta beslut".

5.10 EESK ser det som ytterst önskvärt att kunskapen om hur oljemarknaden fungerar är så exakt som möjligt. De farhågor som är kopplade till de våldsamma fluktuationerna i oljepriserna har sin grund i statistiska uppgifter som främst grundar sig på de olika dagspriserna på marknaderna. En av de mest kända metoderna är till exempel IMF:s metod för att beräkna den så kallade APSP (*average petroleum spot price*, ett oviktat genomsnitt av Brent, Dubai och WTI, det vill säga det amerikanska priset).

5.11 Det kunde vara bra att räkna ut värdet av den genomsnittliga råoljeimporten, vilket framgår av uppgifterna över de främsta importländernas utrikeshandel. Troligen skulle man då få mer tillförlitlig kunskap om villkoren för råolfeförsörjning än om man utgår från dagspriserna på marknaden.

5.12 Det är enligt vår åsikt en korrekt uppfattning att man måste utgå från de grundläggande tendenserna i världsekonomin när man analyserar den sista tidens mycket kraftiga oljeprisökning och det dramatiska prisfallet därefter.

5.13 Vi anser dock att man i meddelandet underlåter att nämna att det starka spekulationstrycket säkert har haft stor betydelse för oljeprisernas okontrollerade ökning. Utan detta tryck skulle priset knappast ha gått upp till 147 dollar per fat i juli och ner till cirka 60 dollar i oktober 2008.

5.14 Om man stöder sig på grundläggande strukturella data kan man dock konstatera att den internationella energiförbrukningen nu gott och väl har överskridit 10 miljarder ton oljeekvivalenter, och denna tillväxt underblåses ytterligare av en internationell BNP-ökning som saknar motstycke om man ser till den absoluta omfattningen, men även till den relativa intensiteten.

5.15 Man bör dock undersöka hur sannolikt det är att en tillbakagång följer i spåren av de internationella finansmarknadernas kris. Men under alla omständigheter får man inte underskatta det faktum att världsproduktionen har ökat med 5 % per år under fyraårsperioden 2004–2007, en utveckling som framför allt drivits på av ekonomierna på frammarsch, främst men inte uteslutande Kina och Indien. Afrika har också

fått upp farten, med en ökning på 6–7 % per år, Ryssland håller åter på att bli den framträdande internationella aktör som landet tidigare var och det sker många andra förändringar på världsscenen.

5.16 Den internationella bruttonationalprodukten, beräknad i reella termer utifrån 2007 års priser, har ökat från 53 biljoner dollar 2003 (ett belopp som räknats ut på det sätt vi anser vara korrekt, nämligen i termer av köpkraft eller PPP, *Purchasing Power Parities*, samt på grundval av växelkurserna på marknaden) till 65 biljoner 2007, det vill säga en ökning med 12 biljoner dollar. Det är som om en ekonomi motsvarande USA:s skulle ha gjort sitt inträde i världsekonomin på fyra år.

5.17 En ökning med 5 % per år innebär att världsproduktionen med bibehållen tillväxttakt (något som inte nödvändigtvis är omöjligt) skulle kunna fördubblas på 14 år och fyrdubblas på 28 år, under en generation. Detta framtidsperspektiv verkar otroligt, men det visar att vi är på väg in i en helt ny fas av ekonomins historia.

5.18 I meddelandet erinrar kommissionen med rätta om att energin har en viktig plats i den ekonomiska tillväxten, nu liksom under alla historiska skeden. En av de främsta effekterna av den nuvarande starka ekonomiska utvecklingen är därför ett hårt tryck på energikällorna.

5.19 Som tidigare sagts bör man framhålla effekterna av de omfattande spekulationerna på oljemarknaden. De förstärker vissa rörelser som dock utan tvivel har strukturella orsaker.

5.20 För att förstå prisfluktuationerna måste man inse att för närvarande kommer en tredjedel av den energi som förbrukas från olja!

5.21 Om man noga undersöker tillgängliga uppgifter om priserna på oljemarknaden kommer man till ett häpnadsväckande resultat som inte sammanfaller med kommissionens (källa: inflationdata.com/inflation/inflation_Rate/Historical_Oil_Prices_Table.asp del Financial Trend Forecaster).

5.22 En analys av uppgifterna möjliggör följande konstaterande: Från slutet av 1940-talet till mitten av 1970-talet låg oljepriset i reella termer, det vill säga rensat från den allmänna inflation som påverkar den totala prisutvecklingen, praktiskt taget ständigt på lite mer än 20 dollar fatet! Detta framgår av alla relevanta källor.

5.23 Under nästan 30 år (den period som kommit att kallas den moderna kapitalismens guldålder, och om vilken historikern Eric Hobsbawm har sagt att det är den intensivaste storskaliga ekonomiska utvecklingsfasen i mänsklighetens hela historia) bromsades den starka internationella ekonomiska utvecklingen inte av brist på energitillgångar. Utbudet räckte tydligen till för en exceptionellt snabbt växande efterfrågan.

5.24 Som bekant uppstod det i stället enorma prisökningar till följd av oljechockerna under 1970-talet, den första i samband med Yom Kippur-kriget i oktober 1973 och den andra i samband med Khomeinis revolution i Iran. Enligt kommissionen berodde prisökningarna på att OPEC-kartellen lyckades ta kontroll över produktionen.

5.25 EESK anser däremot att även andra faktorer spelade roll för krisen och den plötsliga prisökningen, framför allt den omfattande valutaturbulens som kulminerade i augusti 1971 när det förklarades att dollarn inte var konvertibel. Denna oreda berodde på de alltför stora underskotten i USA:s bytesbalans, vilka gjorde det omöjligt att bibehålla Bretton Woods-systemet med stabila växelkurser. Dollarkrisen ledde till ett starkt inflationstryck som till slut fick omfattande återverkningar på oljemarknaden. Slutligen bör man erinra om att världskonjunkturen i början av 1970-talet präglades av ett kraftigt uppsving i produktionen som ledde till stor efterfrågan på hela råvarumarknaden.

5.26 När man jämför med den nuvarande situationen är skillnaderna större än likheterna. Den enda gemensamma faktorn är en stark tillväxt inom världsekonomin. Däremot kan man inte se någon betydande manipulation av marknaden, förutom spekulationerna som dock är något helt annat än de som gjordes av OPEC-kartellen, som officiellt deltog i internationella konferenser.

5.27 EESK anser dock att den nuvarande ackumuleringen av dollarreserver, framför allt i Kina och Japan, har mycket gemensamt med ökningen av liknande valutareserver i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet. Kina och Japan aktar sig noga för att slänga ut sina enorma dollarreserver på marknaden alltför plötsligt eller oöverlagt.

5.28 Att de stora länderna i väst förde en mycket hård valutapolitik, framför allt från 1986, ledde till en priskollaps. Det är intressant att framhålla att genomsnittet av priserna under sjuårsperioden 1993–1999 var 23 dollar per fat, vilket exakt motsvarar genomsnittet 50 år tidigare (1953–1959), efter en kraftig tillväxt i världsekonomin och efterfrågan på olja.

5.29 Kommittén håller med kommissionen om att världsekonomens snabba tillväxttakt inte är mindre betydande för att dess epicentrum har flyttat från de utvecklade ekonomierna till ekonomier på frammarsch. Denna utveckling förefaller ha lett till tendensen att både de nominella och de reella priserna har ökat, från det måttliga priset 30 dollar per fat 2003 (det år då den "starka" världskonjunkturen inleddes) till dagens pris på över 60 dollar, det vill säga en fördubbling. Dollarn förlorade förvisso en fjärdedel av sitt värde i förhållande till euron under perioden 2003–2007, så oljepriserna i euro har inte fördubblats. Men de har ändå ökat med 50 %.

5.30 Detta gäller även om den toppunkt på 147 dollar som nåddes i juli 2008 beror på en spekulationsbubbla. Om så är fallet kan vi inom en nära framtid, när de som spekulerar sedan börjar köpa olja som anses vara billig, vänta oss att priserna ökar igen. De viktigaste aktörerna inom den internationella oljeindustrin, vars makt att påverka bör minskas och synliggöras så mycket som möjligt, anser i dag att ett pris på cirka 80 dollar per fat är "naturligt", det vill säga ligger på en märkbart högre nivå än priserna i början av återhämtningsfasen (cirka 30 dollar under 2002–2003).

Bryssel den 25 februari 2009

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

Mario SEPI

Ordförande